

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθμ. 76/2018
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ε' Τμήματος
Συνεδρίαση της 23^{ης} Απριλίου 2018**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ανδροβιτσανέα Μεταξία Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Γεωργάκης Κωνσταντίνος, Πανταζή Βασιλική, Αναστασόπουλος Δημήτριος, Σβολοπούλου Ελένη, Μακαρονίδης Δημήτριος, Σπυρόπουλος Σταύρος, Γρυλωνάκης Γεώργιος, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγήτρια: Μπελίτση Νικολέττα, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΥΑ/ΔΤΥ/ΤΚΑΕ/402477/21710/2669/620/4.10.2017 της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού – Γενικής Διεύθυνσης Υποστήριξης Αθλητισμού – Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών – Τμήμα Κατασκευής Αθλητικών Έργων.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν, α) συντρέχουν οι προϋποθέσεις παραγραφής των απαιτήσεων της αναδόχου κοινοπραξίας με την επωνυμία «ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ – ΙΝΤΡΑΚΑΤ ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ ΟΑΚΑ», που απορρέουν από την με αριθμό 3382/2009 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και β) εάν είναι έγκυρη η από 19-9-2016 εκχώρηση απαιτήσεων της ανωτέρω κοινοπραξίας στην ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΛΙΑΤΣΟΣ Α.Ε. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ».

Επί του ως άνω ερωτήματος, το Ε΄ Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό:

1. Από το έγγραφο της ερωτώσης υπηρεσίας και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι: Στις 4.6.2002 υπεγράφη σύμβαση μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της κοινοπραξίας με την επωνυμία «ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΔΙΕΚΑΤ ΑΤΕ – ΙΝΤΡΑΚΟΜ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ» για την κατασκευή του έργου «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ ΟΑΚΑ: ΕΡΓΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ – ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ».

Μετά την κατάρτιση της εν λόγω σύμβασης συστήθηκε, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 1, Ν. 2940/2001, η «Κατασκευαστική Κοινοπραξία», με την επωνυμία «ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ: ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΔΙΕΚΑΤ Α.ΤΕ. – ΙΝΤΡΑΚΟΜ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ – ΓΑΝΤΖΟΥΛΑΣ Α.Τ.Ε.Ε.», με την συμμετοχή, δηλαδή, της αρχικής αναδόχου Κοινοπραξίας και της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΓΑΝΤΖΟΥΛΑΣ Α.Τ.Ε.Ε.».

Κατόπιν με την με αριθμό 4109/14.11.2002 σχετική πράξη τροποποίησης κοινοπρακτικού μετά συγχώνευσης ανώνυμων εταιρειών, η οποία εγκρίθηκε με την με αριθμό Κ2/11205/12.9.2002 απόφαση του Υπουργείου Ανάπτυξης, η ανώνυμη εταιρεία «ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε.» απορρόφησε τον κατασκευαστικό κλάδο της ανώνυμης εταιρείας «ΔΙΕΚΑΤ Α.Τ.Ε.», καταστάσα καθολική διάδοχος αυτού και, συνεπώς, το ανωτέρω αρχικό μέλος της αναδόχου του έργου Κοινοπραξίας, η ανώνυμη εταιρεία «ΔΙΕΚΑΤ Α.ΤΕ.», υποκαταστάθηκε από την ανώνυμη εταιρεία «ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε.», η δε ανωτέρω αρχική ανάδοχος κοινοπραξία μετονομάσθηκε σε «Κ/Ξ ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε.- ΙΝΤΡΑΚΟΜ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ», και με το από 15.1.2003 σχετικό τροποποιητικό συμφωνητικό, η ανωτέρω κατασκευαστική κοινοπραξία μετονομάσθηκε, σε «ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ: ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΜΟΧΛΟΣ – ΙΝΤΡΑΚΟΜ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ – ΓΑΝΤΖΟΥΛΑΣ – ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ Ο.Α.Κ.Α.».

Στις 24.02.2004 υπεγράφη η πρώτη Συμπληρωματική Σύμβαση με την κοινοπραξία «ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΜΟΧΛΟΣ – ΙΝΤΡΑΚΟΜ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ – ΓΑΝΤΖΟΥΛΑΣ ΑΤΕΕ».

Με την με αριθμό 11.787/08.12.2015 Πράξη Τροποποίησης η Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία «ΜΟΧΛΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» απορροφήθηκε από την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»

Στις 30.12.2008 εγκρίθηκε το Πρωτόκολλο Προσωρινής και Οριστικής Παραλαβής του έργου.

Στις 30.6.2009 με το υπ' αριθμ. πρωτ. ΕΥΔΕ Φ190/386/527 έγγραφο εγκρίθηκε ο 24^{ος} Λογαριασμός – Πιστοποίηση, ο οποίος είναι ο τελικός.

Με την από 9.03.2005 προσφυγή της ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών η ως άνω εταιρεία ζήτησε να ακυρωθεί η τεκμαιρόμενη απόρριψη από τον Υπουργό Πολιτισμού της από 14.10.2004 αιτήσεως θεραπείας την οποία είχε αυτή ασκήσει κατά της ρητής απόρριψης από την Προϊστάμενη Αρχή του έργου, της από 7/6/2004 ενστάσεώς της, μεταξύ άλλων και κατά του 2^{ου} Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών (ΑΠΕ) και του 4^{ου} Πρωτοκόλλου Κανονισμού Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών (ΠΚΤΜΝΕ) του έργου, κατά το μέρος που απέρριψε το αίτημα για ανασύνταξη των άρθρων 4Π/6, 4Π/23, 4Π/28, 4Π/72, 4Π/73, 4Π/93, 4Π/123 και 4Π/124 του 4^{ου} ΠΚΤΜΝΕ. Με την τελευταία αυτή πράξη η ως άνω Υπηρεσία είχε επιφέρει διορθώσεις και περικοπές που έφταναν σχετικά με το συγκεκριμένο αίτημα της ένδικης προσφυγής το ποσό των 255.192,04 Ευρώ (πλέον Εργολαβικού Ποσοστού – ΓΕ και ΟΕ). Επί της προαναφερόμενης προσφυγής το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών εξέδωσε την στο υπό κρίση ερώτημα 3382/2009 απόφασή του, με την οποία έγινε εν μέρει δεκτή η προσφυγή αυτή και ακυρώθηκε η απόρριψη της από 14/10/2004 αιτήσεως θεραπείας της αιτούσας, ως προς τα παραπάνω, αποφάνθηκε δε το Δικαστήριο ότι η Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία όφειλε να ανασυντάξει τα πιο πάνω άρθρα του 4^{ου} ΠΚΤΜΝΕ και να καθοριστούν οι τιμές μονάδος των αντίστοιχων συμπληρωματικών εργασιών σύμφωνα με την εγκεκριμένη Ανάλυση Τιμών Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων. Η απόφαση δημοσιεύτηκε στις 31.12.2009.

Στις 26.09.2016 η ανωτέρω κοινοπραξία υπέβαλλε αίτημα στη Δ/ση Οικονομικής Υποστήριξης Τομέα Αθλητισμού, η οποία διαβίβασε στη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού με θέμα «Συνέχιση οφειλής χρηματικών ποσών από την εκτέλεση του έργου με τον τίτλο «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ ΟΑΚΑ: ΕΡΓΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ – ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ» που απέρρεαν από τις με αριθμ. 1136/2011 και 3832/2009 αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και στις 29.05.2017 υπέβαλλε

αίτημα στην ανωτέρω Διεύθυνση για την εκτέλεση της με αριθμ. 3382/2009 απόφασης.

Νομοθετικό πλαίσιο:

Νομοθετικό πλαίσιο:

2. Στην παράγραφο 5 του άρθρου 95 του Συντάγματος ορίζεται:

«Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτή γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης».

3. Στο άρθρο 105 του Εισ Ν.Α.Κ. (Π.Δ. 456/1984, Α' 164), ορίζεται:

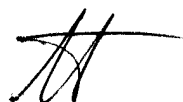
«Για τις παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του Δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το Δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διατάξεως που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος».

4. Στο άρθρο 1 του νόμου 3068/2002 «Συμμόρφωση Διοίκησης προς δικαστικές αποφάσεις, εκτέλεση κατά Δημοσίου, προαγωγή διοικ. Δικαστών, αλλοδαπή» (Α' 274), ορίζεται:

«Το Δημόσιο, ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει».

5. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 198 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Ν. 2717/1999, Α'97) ορίζεται:

«Οι διοικητικές αρχές οφείλουν με θετικές ενέργειες ή με αποχή από κάθε αντίθετη ενέργεια, να συμμορφώνονται προς το περιεχόμενο των αποφάσεων

οι οποίες εκδίδονται, για διαφορές που άγονται προς επίλυση με άσκηση προσφυγής».

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 258 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Ν. 2717/1999, Α'97), η οποία προστέθηκε με το άρθρο 37 του Ν. 3659/2008 (Α'77) ορίζεται:

«Οι διατάξεις που προβλέπουν υπέρ του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου την αναστολή εκτέλεσης τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων, μέχρις ότου αυτές καταστούν αμετάκλητες, παύουν να ισχύουν όσον αφορά στη διοικητική δίκη».

6. Στο άρθρο 251 του Α.Κ. ορίζεται:

«Η παραγραφή αρχίζει από τότε που γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαστική επιδίωξή της».

7. Στο Ν.4270/2014 «Αρχές Δημοσιονομικής διαχείρισης και Εποπτείας (Ενσωμάτωση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - Δημόσιο Λογιστικό και Άλλες Διατάξεις (ΦΕΚ Α' 143/28.6.2014) με τίτλο «Κατάσχεση εις χείρας του Δημοσίου και εκχώρηση», ορίζονται τα ακόλουθα, ως προς την παραγραφή των απαιτήσεων κατά του Δημοσίου:

Άρθρο 140 παρ.1:

«Οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου πλην εκείνων για τις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013, Α 170) παραγράφεται μετά την παρέλευση πενταετίας, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής.2...3...4...5...6.Χρηματική απαίτηση κατά του Δημοσίου, που έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τη νομοθεσία περί Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή που έχει βεβαιωθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή για την οποία έχει εκδοθεί τίτλος πληρωμής, υπόκειται σε παραγραφή πέντε ετών, που αρχίζει από την αναγνώριση ή την τελεσιδικία ή την έκδοση του τίτλου πληρωμής, αντίστοιχα.

Άρθρο 141,

Έναρξη παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου.

Η παραγραφή οποιασδήποτε απαιτήσεως κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξη αυτής, με την επιφύλαξη κάθε άλλης ειδικής διάταξης του

νόμου αυτού. Προκειμένου όμως περί δασμών, φόρων, τελών και λοιπών δικαιωμάτων που εισπράττονται στα Τελωνεία, η παραγραφή αρχίζει από την βεβαίωση αυτών».

Περαιτέρω, στα άρθρα 142 και 143 του νόμου αυτού διαλαμβάνονται ρυθμίσεις σχετικά με την αναστολή και διακοπή της παραγραφής των χρηματικών απαιτήσεων κατά του Δημοσίου.

8. Στα άρθρα 455, 460, 461 και 462 του ΑΚ ορίζεται:

Άρθρο 455,

«Ο δανειστής μπορεί με σύμβαση να μεταβιβάσει με άλλον την απαίτησή του χωρίς τη συναίνεση του οφειλέτη (εκχώρηση).».

Άρθρο 460,

«Ο εκδοχέας δεν αποκτά δικαίωμα απέναντι στον οφειλέτη και στους τρίτους πριν ο ίδιος ή ο εκχωρητής αναγγείλει την εκχώρηση στον οφειλέτη.».

Άρθρο 461,

«Ο οφειλέτης ελευθερώνεται, αν πριν από την αναγγελία καταβάλει στον εκχωρητή το χρέος ή συνομολογήσει με αυτόν σύμβαση άφεσης.».

Άρθρο 462,

«Ο οφειλέτης έχει προς τον εκδοχέα τις ίδιες υποχρεώσεις που είχε προς τον εκχωρητή.».

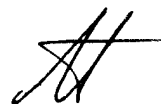
9. Τέλος, με τις διατάξεις του άρθρου 145 του Ν.4270/2014 «Αρχές Δημοσιονομικής διαχείρισης και Εποπτείας (Ενσωμάτωση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - Δημόσιο Λογιστικό και Άλλες Διατάξεις (ΦΕΚ Α' 143/28.6.2014) με τίτλο «Κατάσχεση εις χείρας του Δημοσίου και εκχώρηση», ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 145,

1. Η κατάσχεση χρηματικής απαίτησης εις χείρας του Δημοσίου, ως τρίτου, γίνεται, τηρουμένων και των λοιπών όρων και προϋποθέσεων, οι οποίες προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, με κοινοποίηση του κατά σχετηρίου σωρευτικά:

α. στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία ή στην οικεία χρηματική διαχείριση,

β. στις αρμόδιες, για τη φορολογία εισοδήματος τόσο του καθ' ου η κατάσχεση, όσο και του κατάσχοντος Δ.Ο.Υ..

2. Στο κατασχετήριο εις χείρας του Δημοσίου, πρέπει αναγκαία να αναφέρεται σαφώς η ακριβής αιτία της οφειλής του Δημοσίου, το πρόσωπο του δικαιούχου της σχετικής απαίτησης με την ακριβή διεύθυνσή του και το ποσό αυτής, καθώς και ο αριθμός φορολογικού μητρώου τόσο του κατάσχοντος, όσο και του καθ' ου η κατάσχεση.

3.α. Η κατάσχεση εις χείρας του Δημοσίου, ολοκληρώνεται μόνο από την ημερομηνία κοινοποίησης του κατασχετηρίου στην, κατά την παράγραφο 1, αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία, η οποία όμως, για να είναι έγκυρη, πρέπει αφενός μεν να γίνει χρονικά τελευταία από τις αναφερόμενες στην ίδια παράγραφο λοιπές κοινοποιήσεις και αφετέρου να συνοδεύεται από νόμιμα από αρμόδιο δικαστικό επιμελητή επικυρωμένα αντίγραφα των επιδοτηρίων όλων των κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου αναγκαίων προηγούμενων εγκύρων επιδόσεων του κατασχετηρίου αυτού στις ανωτέρω Δ.Ο.Υ., χωρίς να απαιτείται πρόσθετη κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον Υπουργό Οικονομικών (άρθρο 5 του διατάγματος της 26.6/10.7.1944 «Περί Κώδικος των Νόμων περί Δικών του Δημοσίου»).

β. Η προθεσμία υποβολής της, κατ' άρθρο 985 παραγράφου 1 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, δήλωσης του Δημοσίου, ως τρίτου, είναι τριάντα (30) ημέρες και αρχίζει από την επομένη της επίδοσης του κατασχετηρίου στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία, ο προϊστάμενος της οποίας είναι αρμόδιος για την υποβολή της ανωτέρω δηλώσεως στη γραμματεία του ειρηνοδικείου του τόπου όπου εδρεύει η υπηρεσία.

4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται ανάλογα και επί αναγγελίας εκχώρησης απαίτησης κατά του Δημοσίου. Η αναγγελία τέτοιας εκχώρησης πρέπει, επί ποινή ακυρότητας αυτής, να καταχωρίζεται στο κάτω μέρος του νόμιμα συντεταγμένου πρωτοτύπου ή επικυρωμένου αντιγράφου του εκχωρητηρίου εγγράφου.

5. Η μη τήρηση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επάγεται την ακυρότητα της εις χείρας του Δημοσίου κατάσχεσης ή της προς αυτό ανάγγελίας εκχώρησης απαίτησης, λαμβανομένων υπόψη υπό των δικαστηρίων και αυτεπάγγελα. Επί άκυρης εις χείρας του κατάσχεσης, το Δημόσιο δεν υποχρεούται σε καμία δήλωση».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων:

Από τις ως άνω διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό, προκύπτουν τα εξής:

10. Από τις διατάξεις των άρθρων 140 παράγραφος 1 και 141 του νόμου 4270/2014 και του άρθρου 251 του ΑΚ προκύπτει ότι οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου παραγράφεται μετά παρέλευση πέντε ετών αόφτου γεννήθηκε η σχετική αξίωση και είναι νομικώς δυνατή η δικαστική επιδίωξή της. Ως προς τη δυνατότητα δικαστικής επιδίωξης της απαίτησης γίνεται πάγια δεκτό, από τη νομολογία και τη θεωρία, ότι αυτή αποκλείεται μόνο όταν συντρέχουν νομικά (και όχι πραγματικά) κωλύματα που καθιστούν αδύνατη τη δικαστική επιδίωξη αυτής (πρβλ. 138/2013 Γνωμ. Ν.Σ.Κ., ΑΠ. 1270/2003).

11. Από τις διατάξεις των άρθρων 105 Εισ. Ν.Α.Κ., της παραγράφου 5 του άρθρου 95 του Συντάγματος, του άρθρου 1 του νόμου 3068/2002 και της παραγράφου 1 του αρ. 198 του νόμου 2717/1999, συνάγεται ότι η επί της προσφυγής απόφαση ενός διοικητικού δικαστηρίου, δημιουργεί υποχρέωση για τις διοικητικές αρχές να συμμορφωθούν προς το περιεχόμενό της. Δεδομένου δε ότι η δικαστική ακύρωση ή τροποποίηση μιας διοικητικής πράξεως δρα αναδρομικώς, η συμμόρφωση περιλαμβάνει αφενός μεν την, με θετικές ενέργειες, αναμόρφωση της καταστάσεως που στο μεταξύ δημιουργήθηκε, αφετέρου δε την υποχρέωση επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή μη σχετικής ρήτηρας στην επίμαχη απόφαση. Κατά συνέπεια, η διοίκηση όχι μόνον πρέπει να θεωρεί ανύπαρκτες τις διοικητικές πράξεις κατά το μέρος που ακυρώνονται αλλά, με θετικές ενέργειες, να αναμορφώνει την κατάσταση που δημιουργήθηκε στο μεταξύ με βάση τις πράξεις αυτές, με σκοπό την αποκατάσταση των πραγμάτων στη θέση στην οποία θα ήταν αν δεν είχαν εκδοθεί (οι πράξεις). Τούτο, διότι διαφορετικά, οι ακυρωθείσες μερικώς ή

ολικώς πράξεις θα εξακολουθούσαν ουσιαστικά να παράγουν έννομα αποτελέσματα, παρά τη συνταγματική επιταγή που επιβάλλει τη συμμόρφωση της διοικήσεως προς τις δικαστικές αποφάσεις.

12. Εν προκειμένω η κρίση της με αρ. 3382/2009 απόφασης του Δ.Ε.Α., στην εκτέλεση της οποίας δεν έχει μέχρι σήμερα συμμορφωθεί η Διοίκηση, εμπεριέχει α) την αναγνώριση της αξίωσης του αναδόχου να πληρωθεί, β) εμμέσως, προσδιορίζεται και το ύψος αυτής εφόσον δέχεται ότι «για τον καθορισμό των τιμών μονάδας των συμπληρωματικών εργασιών πρέπει να εφαρμοσθεί η, αναφερόμενη στην ένδικη σύμβαση, Ανάλυση Τιμών Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων (ΦΕΚ 1083 β/1979), η οποία είναι εγκεκριμένη από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.».

Επομένως η απαίτηση είναι και δικαστικά επιδιώξιμη, πλην όμως δεν πρόκειται πλέον για αξίωση από την διοικητική σύμβαση, αλλά για αξίωση προς αποζημίωση κατά του Δημοσίου, λόγω αστικής ευθύνης αυτού, από παράνομη πράξη του οργάνου του (άρθρο 105 Εισ. Ν.Α.Κ.), η οποία συνίσταται στη μη συμμόρφωση της διοίκησης προς το περιεχόμενο της ανωτέρω τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, με την οποία το Δικαστήριο αποφάνθηκε για την υποχρέωση της Διοίκησης προς ανασύνταξη των άρθρων του 4^{ου} Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. και τον καθορισμό των τιμών μονάδας των συμπληρωματικών εργασιών, και με την έκδοση της οποίας η υπόθεση ξέφυγε από τα όρια της διοικητικής σύμβασης (Ad Hoc Δ.Ε.Α. 1167/2009).

Εφόσον δε η ανωτέρω απόφαση έγινε αποδεκτή με το με αρ. 2827/2010 Πρακτικό της Τριμελούς Επιτροπής του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, το οποίο διαβιβάστηκε στην Υπηρεσία, προς εκτέλεση της ανωτέρω απόφασης, στις 3-8-2010, η παραγραφή της αξίωσης του αναδόχου κατ' άρθρο 105 Εισ. Ν.Α.Κ., (λόγω μη συμμόρφωσης αυτής), άρχεται από το τέλος του έτους αυτού, συμπληρώθηκε δε στις 31-12-2015, δεδομένου μάλιστα ότι ο ανάδοχος σε ουδεμία ενέργεια προέβη μέχρι την ανωτέρω προθεσμία.

13. Κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 455 ΑΚ, εκχώρηση είναι η σύμβαση μεταξύ δανειστή και τρίτου, με την οποία ο πρώτος μεταβιβάζει απαίτησή του στον δεύτερο. Η εκχώρηση είναι σύμβαση διαθέσεως και αναιτιώδους, δηλαδή ανεξάρτητη από την αιτία και μπορεί να γίνεται αντί καταβολής ή χάριν καταβολής (ΑΠ 826/2001, Ελλ. Δ/νη 43. 731).

Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 460 έως 462 ΑΚ, προκύπτει ότι μετά την αναγγελία της εκχωρηθείσας απαίτησης αποκόπτεται οριστικᾶ κάθε δεσμός του εκχωρηθέντος οφειλέτη προς τον εκχωρητή και η εκχωρηθείσα απαίτηση αποκτάται από τον αναγγείλαντα εκδοχέα, ο οποίος καθίσταται αποκλειστικός δικαιούχος της εκχωρηθείσας απαίτησης, δικαιούμενος να εισπράξει και επιδιώξει δικαστικῶς την είσπραξη αυτής από τον εκχωρηθέντα οφειλέτη, ο οποίος υποχρεούται να καταβάλει τα οφειλόμενα μόνο στον εκδοχέα, ως αποκλειστικό δικαιούχο και όχι στον εκχωρητή, καθόσον μετά την τελείωση της εκχώρησης με την αναγγελία, δεν υφίσταται πλέον απαίτηση του εκχωρητή και αντίστοιχη οφειλή προς αυτόν του εκχωρηθέντος οφειλέτη (βλ. Μπαλή ΕνοχΔικ § 157 αριθμ. 8, Σούρλα στην ΕρμΑΚ άρθρο 467§25, ΟΛΑΠ 158/1969, ΝοΒ 17. 563).

Τα ίδια ισχύουν και για μέλλουσα απαίτηση, εφόσον μπορεί να προσδιορισθεί κατ' είδος και οφειλέτη (βλ. Μπαλή ο.π. §152 αριθ.1). Αντικείμενο, δηλαδή, εκχώρησης, κατά την σαφή έννοια των άρθρων 361 και 455 του ΑΚ, επιτρέπεται να είναι και μέλλουσα απαίτηση, υπό τον όρο, όμως, ότι στη σύμβαση εκχώρησης υπάρχουν στοιχεία ικανά να την προσδιορίσουν επαρκῶς, οπότε η εκχώρηση τελεί υπό την νόμιμη αίρεση ότι θα γεννηθεί η απαίτηση (ΑΠ 711/1986, ΕφΑθ 2482/1994, Σούρλας ΕρμΑΚ υπ' άρθρο 455 αρ. 13, Κρητικός σε Γεωργιάδη – Σταθόπουλου ΑΚ άρθρο 455, σελ. 580 αριθ.49, 50).

14. Περαιτέρω, η εγκυρότητα της εκχώρησης απαίτησης κατά του Δημοσίου συναρτάται, κατά το άρθρο 145 παρ. 3 του ν. 4270/2014, με την κοινοποίηση του εκχωρητηρίου εγγράφου, με την καταχώρηση της σχετικής αναγγελίας στο κάτω μέρος του εγγράφου αυτού, σωρευτικῶς προς τα ὅργανα και τις Υπηρεσίες της παρ. 1 του ανωτέρω άρθρου 95, καθώς επίσης και από την αναφορά στην αναγγελία της εκχώρησης των στοιχείων τα οποία αναφέρονται στην παρ. 2 του ανωτέρω άρθρου. Αν δεν τηρηθούν οι διατυπώσεις αυτές, η αναγγελία εκχώρησης της απαίτησης είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου, δεν παράγει έννομα αποτελέσματα ως προς αυτό και η ακυρότητα αυτή λαμβάνεται υπ' ὄψη από τα Δικαστήρια αυταπαγγέλτως (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 379/2010, 148/2009, 6/2006, 177/2005).

15. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την παραπάνω από 19.09.2016 σύμβαση εκχώρησης, δεν καταχωρήθηκε στο κάτω μέρος του εκχωρητηρίου εγγράφου η σχετική αναγγελία, όπως απαιτείται, επί ποινή ακυρότητας, κατ' άρθρο 145 παρ. 2 του ν. 4270/2014 που περιλαμβάνει την ακριβή αιτία της οφειλής του Δημοσίου, το πρόσωπο του δικαιούχου της σχετικής απαιτήσεως με την ακριβή διεύθυνσή του, καθώς και το ποσό αυτής. Επομένως, η εν λόγω σύμβαση εκχώρησης είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα ως προς αυτό σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτεθέντα.

Επισημαίνεται ότι στον τελευταίο, υπ' αριθ. 3 όρο της ως άνω σύμβασης, αναφέρεται ότι οι συμβαλλόμενοι δίνουν εντολή να επιδοθούν τα πρωτότυπα της σύμβασης με δικαστικό επιμελητή ή με άλλο νόμιμο τρόπο επίδοσης ή αναγγελίας, στο Ελληνικό Δημόσιο, νόμιμα εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Οικονομικών και τον αρμόδιο επί θεμάτων Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού Υπουργό ή και Υφυπουργό, τον Γενικό Γραμματέα Αθλητισμού, τον Προϊστάμενο του Τμήματος Κατασκευών Αθλητικών Έργων της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, τον Προϊστάμενο της Δ/σης Υποστήριξης Τομέα Αθλητισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και κάθε άλλη αρμόδια Αρχή και Δικαστήριο, ήτοι στον Υπουργό Οικονομικών, στον Προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. Αμαρουσίου, και στον Προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. ΦΑΕΕ Αθηνών. Μια τέτοια, όμως, αναφορά – εντολή προς επίδοση, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επέχει θέση αναγγελίας, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται με τις διατάξεις των παρ. 2 και 3α του άρθρου 145 του νόμου 4270/2014 (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 72/2013).

Απάντηση

16. Κατ' ακολουθίαν των προεκτεθέντων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (5^ο Τμήμα) γνωμοδοτεί ομόφωνα στο τεθέν ερώτημα, ότι α) οι απαιτήσεις της Κοινοπραξίας με την επωνυμία «ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ – ΙΝΤΡΑΚΑΤ ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ ΟΑΚΑ», που απορρέουν από την με αριθμό 3382/2009 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών έχουν υποκύψει στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 141 του νόμου 4270/2014 και β) η από 19.09.2016 σύμβαση εκχώρησης απαίτησης μεταξύ της

κοινοπραξίας «ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ – ΙΝΤΡΑΚΑΤ ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ ΟΑΚΑ» και της «ΛΙΑΤΣΟΣ Α.Ε. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» είναι άκυρη έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, επομένως δεν παράγει έννομα αποτελέσματα ως προς αυτό, επειδή δεν καταχωρήθηκε στο κάτω μέρος του εκχωρητηρίου εγγράφου η σχετική αναγγελία εκχώρησης, όπως απαιτείται, κατ' άρθρο 145 παρ. 2 του νόμου 4270/2014, που να περιλαμβάνει την ακριβή αιτία της οφειλής του Δημοσίου, το πρόσωπο του δικαιούχου της σχετικής απαίτησης με την ακριβή διεύθυνσή του, καθώς και το ποσό αυτής.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 11-5-2018

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Η Εισηγήτρια

Νικολέττα Μπελίτση

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.